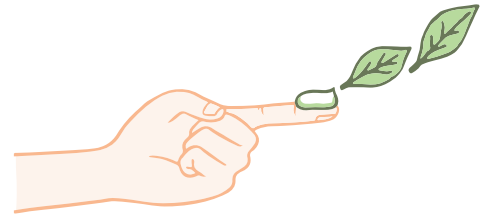

DermateGroen!

Commissie Duurzaamheid NVDV

DermateGroen

INLEIDING

Vanuit een groeiende maatschappelijke urgentie is het vandaag de dag eigenlijk onmogelijk om te ontkomen aan termen als duurzaamheid, milieubewust en klimaat. Klimaatverandering vormt ook een steeds grotere bedreiging voor onze gezondheid. Wist u dat in Nederland de gezondheidszorg verantwoordelijk is voor ongeveer 7% van de nationale CO₂-uitstoot? [1] Ook is 4% van het afval in Nederland en 13% van het grondstoffengebruik afkomstig uit de zorg. [2] Als medewerkers in de zorg behandelen we daardoor niet alleen gezondheidsschade, maar zijn wij ook mede-veroorzakers. In 2015 werd de eerste Green Deal Zorg getekend om de zorgsector te verduurzamen. In 2018 volgde de tweede Green Deal Duurzame Zorg voor een gezonde toekomst. Op 8 december jl. werd de derde Green Deal Zorg getekend. Vele zorginstellingen, zorgverleners, patiënten en cliënten, overheden en leveranciers van diensten en producten hebben deze Green Deals Zorg ondertekend. Hierdoor versterken we elkaar in ons streven naar duurzaamheid met daarbij nu vijf doelen:

1. Gezondheidsbevordering van patiënten, cliënten en medewerkers;
2. Vergroten bewustwording en kennis over de impact van de zorg op het klimaat en andersom;
3. CO₂-uitstoot terugbrengen met 55% in 2030 en klimaatneutraal in 2050;
4. Primair grondstofgebruik 50% verminderen in 2030 en maximaal circulaire zorg in 2050;
5. Verminderen milieubelasting door medicatie(gebruik).

In navolging op andere beroepsverenigingen neemt ook de dermatologie hier haar verantwoordelijkheid in. Sinds april 2022 is de NVDV een commissie rijker met de NVDV-duurzaamheidscommissie: DermateGroen! Deze commissie is op initiatief van het NVDV-bestuur in het leven geroepen om proactief – en positief – mee te denken hoe wij als specialisme ons steentje bij kunnen dragen om de gezondheidszorg minder vervuilend oftewel groener te maken. Een bijkomend voordeel is dat minder verbruik ook tot vermindering van kosten kan leiden. In dit openingsartikel zullen wij ons kort voorstellen en proberen te voorkomen dat u door de groene bomen het duurzaamheidsbos niet meer ziet.

COMMISSIELEDEN

Onder leiding van Karen van Poppelen en secretaris Yee Lai Lam wordt de commissie gecompliceerd door Mirte Siemerink, Anneke van Lynden, Alexander Lokin en NVDV-bestuurder Edwin van Leent. Zes dermatologen die gebruik maken van het alsmaar toenemende aanbod van duurzaamheidsinitiatieven in de zorg. Als commissie zijn we aangemeld

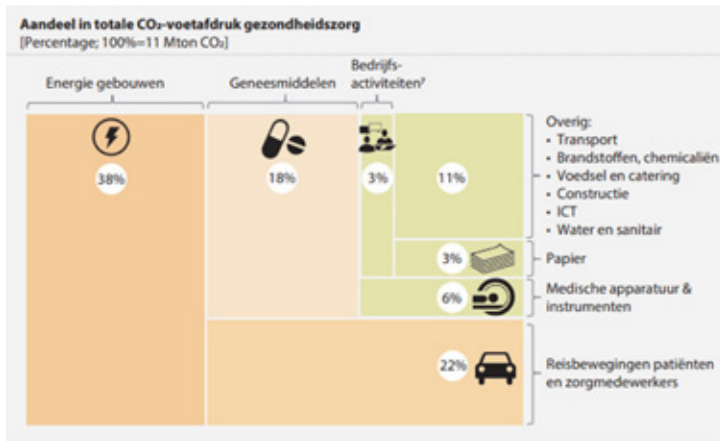
De leden van de Commissie Duurzaamheid met v.l.n.r.: Yee Lai Lam, Edwin van Leent, Anneke van Lynden, Karen van Poppelen, Mirte Siemerink en Alexander Lokin.

bij de 'Groene Zorg Alliantie', een koepelorganisatie voor zorgprofessionals die zich inzetten voor vergroening van de zorg en voor planetaire gezondheid. Onze vergaderingen zijn veelal digitaal, maar recent eenmalig fysiek wat resulteerde in bijgevoegde groepsfoto.

Dat niet alleen wij vol ideeën zitten, bleek wel na onze oproep in de digitale nieuwsbrief in de maand september jl. Aan onze oproep om ideeën en initiatieven uit eigen omgeving met ons te delen werd veelvuldig gehoor gegeven, bedankt! Een nieuwe column voor de NVDV-nieuwsbrief zal spoedig een feit zijn: *De Groene Fingertip*. Hierin zullen praktische tips gedeeld worden die direct in de praktijk toegepast kunnen worden. Mocht u zelf nog suggesties hebben en onze oproep in september gemist hebben, aarzel niet om te mailen naar lam.y@zaansmc.nl

CO₂-VOETAFDruk GEZONDHEIDSZORG

In 2019 verscheen een rapport wat inzage geeft in de CO₂-voetafdruk van de gezondheidszorg in Nederland. [1] Het overzicht hebben van uitstoters en hun bijdrage is een belangrijke eerste stap om vanuit daar te kijken naar verbeteringen c.q. reductie. Immers, waar is de grootste winst te behalen? 80% van de gehele CO₂-uitstoot van de gezondheidszorg wordt veroorzaakt door energiegebruik van gebouwen, reisbewegingen van zorgmedewerkers en patiënten, en geneesmiddelen – figuur 1. [1] Dit in ogenschouw nemend is de grootste winst te behalen door over te gaan op bijvoorbeeld groene stroom, een fietsplan of het openbaar vervoer extra stimuleren voor medewerkers en kritisch na te denken of elke controlepatiënt daadwerkelijk fysiek langs moet komen.

Figuur 1. [1]

Verder inzoomen op het grootste aandeel CO₂-uitstoot; energieverbruik van gebouwen is verantwoordelijk voor 38% van de gehele zorguitstoot. Van deze uitstoot is afgerond de verpleeg- en verzorgingssector voor 32% verantwoordelijk, de ziekenhuissector 28%, gehandicaptenzorg 17%, GGZ 9% en de overige aanbieders zoals huisartsen, apotheken en paramedici 15%. [1] Tenslotte, het verwarmen en respectievelijk verlichten van de gebouwen kost de meeste energie waarbij verbruik door apparaten op de derde plaats komt. [1] Concreet zou het verlagen van de verwarming en het uitschakelen van uw computer(s) en lichten als u een ruimte verlaat al een gemakkelijke positieve bijdrage kunnen leveren. Alle beetjes helpen!

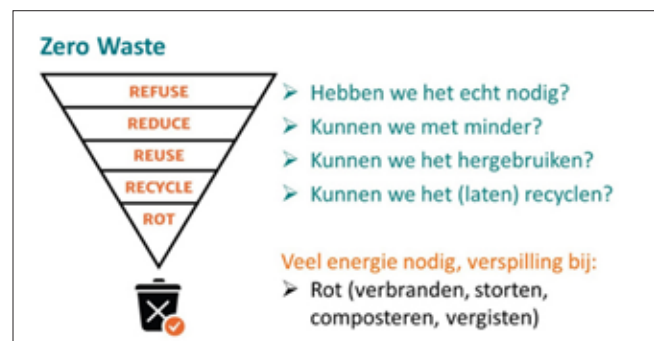
Geneesmiddelen staan in de top 3 van grootste bijdragers van de CO₂-uitstoot van de gezondheidszorg. Circa 87% van deze CO₂-uitstoot wordt veroorzaakt vóór de productie van de farmaceutische bedrijven. Als voorschrijvers kunnen wij bijdrage om verspilling van medicijnen om meerdere redenen te voorkomen. Daarnaast kunnen wij ook zorgen dat er minder medicijnresten in het oppervlaktewater en grondwater terecht komen.

REFUSE-REDUCE-REUSE-RECYCLE-ROT

Zoals in de vorige alinea weergegeven zorgen energieverbruik van gebouwen, reisbewegingen en geneesmiddelen voor de meerderheid van de CO₂-uitstoot, maar dat neemt niet weg dat het goed is om op andere onderwerpen ook maatregelen te nemen.

Behulpzame pijlers hierbij zijn de verschillende mate van circulariteit. Met de Zero Waste trechter zijn er diverse R's beschreven als handvat, zoals 'refuse', 'reduce', 'reuse' en 'recycle'. [3] Zie figuur 2. [4] Het meest duurzaam is logischerwijs om een product niet te gebruiken ('refuse'). (On)bewust kan in de dagelijkse praktijk al gemakkelijk verbetering behaald worden; zijn de handschoenen wel echt nodig of moet er wel papier op de onderzoeksbank gelegd worden als een patiënt hierop met kleding aan gaat zitten? Een bioptafname met een

hele dot gazen, of gewoon met één? Een celstofmatje is snel neergelegd, maar bevat veel verschillende materialen die het milieubelastend en bovendien duur maken. Gebruikt u elke item van uw voorverpakte POK-set? Hiervan bewust zijn, is al een eerste stap naar *minder* materiaalgebruik ('reduce'). Vraag u af of u een koffiebeker kan *hergebruiken* ('reuse'). Als de hiervoor genoemde R's niet lukken, deponeer het materiaal (bijvoorbeeld papier van de onderzoeksbank) dan in de papierbak voor 'recycle'. Alles wat met het restafval wordt weggegooid wordt als ziekenhuisafval afgevoerd en verbrand ('rot').

Figuur 2. Zero Waste trechter [4]

CONCLUSIE

Onze gezondheidszorg draagt een substantieel deel bij aan de landelijke en dus mondiale CO₂-uitstoot. Ook ons vakgebied heeft de plicht om hier kritisch naar te kijken met als bijkomend voordeel dat vermindering van verbruik, zeker vandaag de dag, zorgt voor potentiële afname van kosten; de dermatoloog ziet immers veel patiënten per dag. Namens de NVDV zullen wij als Duurzaamheidscommissie u helpen om met z'n allen ons dermatologische steentje bij te dragen aan dit mondiale probleem.

LITERATUUR

- Gupta Strategists, *Een stuur voor de transitie naar duurzame gezondheidszorg*. 05-2019 Via 1920_Studie_Duurzame_Gezondheidszorg_DIGITAL_DEF.pdf (gupta-strategists.nl).
- [https://www.greendeals.nl/green-deals/green-deal-30-samen-werken-aan-duurzame-zorg;geraadpleegd 05-11-2022](https://www.greendeals.nl/green-deals/green-deal-30-samen-werken-aan-duurzame-zorg;geraadpleegd%2005-11-2022).
- What are the 5 R's of Waste Management? - Waste Reduction Process (circlewaste.co.uk), geraadpleegd 21-10-2022.
- Johnson B. *Zero Waste Home: The Ultimate Guide to Simplifying Your Life by Reducing Your Waste*. Scribner 2013.

CORRESPONDENTIEADRES:

Yee Lai Lam

E-mail: lam.y@zaansmc.nl